

„Úgy hívogatlak a barbár zsilvajban...”
(Tóth Árpád: A tympanon istennőjéhez)

Irodalomtanítási műhelykonferencia Szombathelyen

A collection of objects is displayed on a red cloth. From left to right, there is a red egg in a woven basket, a small cardboard box with two wooden sticks, a spool of white thread with a red ribbon, a small white box with red markings, a book with a portrait on the cover, a black folder, and a long embroidered banner with Hungarian text. The banner reads: "KÖLCSÖNY FEREND: EMLÉKLAPRA NÉGY SZÖCSKÁT ÜZENEK, VESD JÓL KEBELEDBE, S FIADNAK HAGYD OROKUL, HA KIMUNTSZ. A HAZA MINDEN ELŐTT".

Az IROM következő konferenciájára november elején Budapesten kerül sor. További információk a <http://irodalom.arts.unideb.hu/kutatas/irom/> oldalon találhatóak.

1

Beszélgetés kertekről – hegyek között

A Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet tavaszi síkfőkúti workshopjáról

Hatalmas hegyek, ködfátyolos reggelek, csillagfényes éjszakák, kristálytisza vízű forrás, szélesebb mókások és végtelen erdőségek, amerre csak a szem ellát. Ezek az apró csodák nem egy regényből származnak, hanem a nemrégiben megélt valóságot hivatottak megjeleníteni. A város zajától távol, a természet ölelő lágy karján, ott, ahol a madarak csicseregésén kívül semmi mást nem lehet hallani, van egy kis település, ahol az ember elmenekülhet a mindennapi rohanás elől.

Ez a hegyek között megbúvó paradicsom Síkfőkút, Noszvaj település üdülőkörülete. Az Egertől mindössze alig húsz kilométerre fekvő falu tökéletes lehetőséget biztosít arra, hogy számos kulturális programot, workshopot szervezhessenek ide.

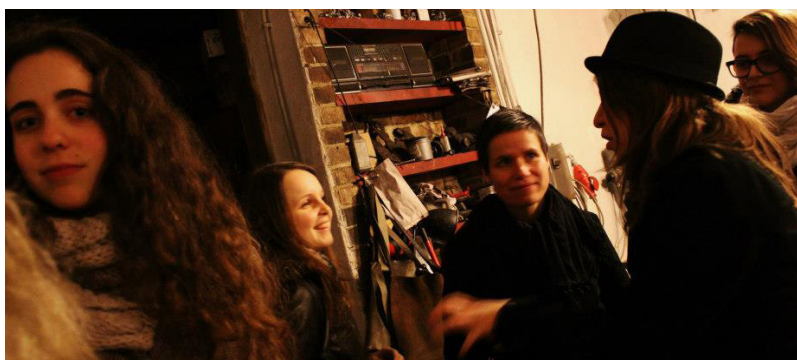
A Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézete idén tavasszal is ellátogatott erre a káprázatosan szép vidékre. A programnak ez alkalommal is az egyetem Soó Rezső Kutatóháza biztosított lehetőséget. Soó Rezső, a kiváló botanikus nevét viseli az épület, akinek nagy mértékben köszönhetjük a debreceni botanikus kertet is.

Az e félévi téma mottójául *A kert megelőzi a kertet* mondatot választották a szervezők, hiszen ez alkalommal a különféle nemzetek kertjeivel (angol, francia, japán) ismerkedhettünk meg, és választ kaphattunk arra, hogy a kert mint fogalom milyen allegorikaként jelenik meg a különféle kultúrák hagyományvilágában. Mindennek megismerésére idén is több izgalmas program biztosított lehetőséget. Első éjszaka például megnézhattuk az F. H. Burnett regényéből Agnieszka Holland által adaptált filmet, *A titkok kertjét*, amely hatásosan mutatta be azt, hogy gyer-

mekszemmel mennyire másként észlelhető a kert, mint felnőttként, s rávilágított arra, hogy a kertet ne csak mint a mezőgazdasági ágazat egy területét láthassuk, hanem felfedezhessük azt, hogy érzelmek és emlékek tárházaként is fordulhatunk felé. A filmről szóló beszélgetést Máté Éva Gyöngy vezette. Másnap reggel aztán a kelet-ázsiai kertfelfogást ismerhettük meg Berta Erzsébet vezetésével, Krasznahorkai László *Északról hegy, Délről tó, Nyugatról utak, Keletről folyó* című könyvének közös értelmezése alapján. A másik előadást, amely egy hozzánk talán közelebb álló tradíciót szóltatott meg, Bódi Katalin tartotta *Az édenkert problémája az európai gondolkodásban* címmel. A kötetlen beszélgetés, a hallgatóságot foglalkoztató kérdések megvitatása segítette a résztvevőket abban, hogy jobban megismerkedhessenek a kerttel mint jelképpel, elbeszéléselemmel, szimbolikus térrel.

Aznap délután lehetőségünk nyílt még arra is, hogy betekintést nyerhessünk a noszvaji de la Motte kastély izgalmas belső világába, valamint hogy sétálhassunk az épülethez tartozó angol kertben is. Ezen felül megtekinthettük a közeli, jelenleg művészeti célokat szolgáló barlanglakásokat, és felfedezhettük azok minden zegét-zugát. Este, a szakmai programok végétével pedig egy kellemes, kovácsmesterséggel megbolondított borkóstolóval lehettünk gazdagabbak. Természetesen a szórakozás, a tánc és a vidám hangulat sem hiányozhatott erről a felejthetetlen hétvégéről. A szemeszterenként megrendezett egyetemi workshop a továbbiakban is hasonló színvonalú programmal várja majd a kulturálódni vágyó hallgatókat és oktatókat egyaránt.

Pengő Ádám

Fotó: Szirák Sára

Szabó Dániel

Miért pont Prága? – Tették fel sorra a kérdést ismerőseim elutazásom előtt. „Szülőanyám kedvenc városa” – ennyi volt az indok. Tudom, maga az ösztöndíjprogram bürokratikus része nem fenéig tejfel, de aki az istenek akaratából ezen túljutott, annak jöhet a hab a tortára. Én albérlés helyett a kollégiumot választottam, ahol (nem túlzok) öt perccel a megérkezésem után már az újdonsült francia és német cimboráimmal kártyáztam és élveztem a cseh sörök méltán híres zamatát. Az egyik legmeglepőbb felfedezésem az egy főre jutó angoltudás magas száma volt. A legeldugottabb sarki kocsmában (akarom mondani színházban) is beszél annyi angolt az öreg pultos néni, hogy ne lehessen fennakadás, tehát cseh nyelv nélkül is biztosított a túlélés. A másik nagy meglepetés a helyiek jó kedve, nyíltsága és segítőkészsége. Az egyetemi órák felhőtlenek, a tanárok kedvesek, a város egyedülálló szépségéről beszélnem sem kell. Az élet egy leheletnyivel drágább, mint otthon, de még bőven kibírható. Kafka és Mozart Prágáját látni kell. Egy Don Giovanni operát/bábjátékot/utcaszínházat muszáj megtapasztalni. Az Óvároson végig kell villamosozni. Egyszer át kell vergődni a Károly-híd tömegén. És igaza volt szülőanyámnak, Prága tökéletes kedvenc városnak. Csak ajánlani tudom, télen-nyáron.

Mata Lénárd

A Mediterrán Európa – Neolatin kultúrák specializáció tanulójaként esélyt kaptam arra, hogy előfeltétel nélkül egy újlatin nyelvet tanulhassak. Az olasz mellett tettem le a voksomat, ami jó döntésnek bizonyult, mivel a Debreceni Egyetem Olasz Tanszéke jó kapcsolatot ápol több olasz egyetemmel is. Ennek köszönhetően sikeresen megpályázhattam az Erasmus programot, melynek keretében öt hónapot tanulhattam a Cataniai Egyetemen. A legfontosabb dolog, amiért benyújtottam a pályázatom, hogy fejleszthessem az olasz nyelvtudásomat idegen nyelvi környezetben, valamint hogy első hosszabb külföldi tartózkodásom alkalmával jobban megismerkedjek a helyi kultúrával és szokásokkal. Az új környezetembe való beilleszkedés egészen könnyen ment, hála a fogadó egye-

tem tutori programjának. Ennek a keretén belül igényelhettem egy hallgatót, aki a segítségemre volt a kezdeti időszakban, és akivel már a kiutazásom előtt felvettem a kapcsolatot. Továbbá sokat segített az AEGEE Catania diákszervezet is, amely folyamatosan programokat szervezett az ösztöndíjasok számára. Ennek köszönhetően több szicíliai városba is sikerült eljutnom. A megszerzett élmények egy részére valószínűleg egész életemen át emlékezni fogok. Sok kedves embert ismertem meg, továbbá szertehettem néhány barátira is, s úgy gondolom, a karrierem szempontjából szintén hasznosnak bizonyul a kinti tartózkodásom.

Neer Beatrix

Az Erasmus ösztöndíj jóvoltából január közepétől egészen május végéig élvezhettem a finn levegőt Jyväskyläben. A város Közép-Finnországban helyezkedik el, Debrecen testvérvárosa, szintén egyetemváros. Sok nevezetesség ugyan nincs, de a természet szépsége és közelsége pótolhatatlan. Karnyújtásnyira fekszik tőlem egy tó és az erdő, mindennap látok ugrándozó mókusokat hazafelé jövet. Bármikor kísérelhetek a kikötőhöz is, ha nyugalomra és vízközelségre vágyom. Az egyetemen a tanárok türelmesek és figyelmesek, állandóan csoportmunkára ösztönöznek, és arra, hogy mindenről fejt-

sük ki a véleményünket. Az óráim nagy része nemzetközi csoportban zajlik, az azerbajdzsánitól kezdve a kínain át a franciáig minden nemzet képviselteti magát.

A finnek a sztereotípiákkal ellentétben nagyon nyitottak és kedvesek, érdeklődőek, de ami a legfontosabb: rendkívül nyugodtak. Nehezen lehet őket kihozni a sodrúkból. Bár télen, amikor állandó a sötétség és kemény mínuszok vannak, az ő jókedvük is egy kicsit alábbhagy, de tavasszal szinte kivirágognak és újjászületnek. Külön élmény itt télen egyetemre járni, amikor az emberek a befagyott tavakon járnak iskolába vagy munkába, nem is akárhogy, síelve, kocsolyázva, biciklivel. Nehéz lesz itt hagyni a várost most, amikor végre kiolvadtak a tavak, a padok és buszmegállók.

Próbarepülés Aladdin szőnyegén, avagy szakmai gyakorlaton Törökországban

Egy álom valóra vált. Itt vagyok Törökországban, a mesék földjén, a világ számomra egyik legszebb helyén. Nem ez az első erasmusos utam. A 2011/12-es tanévet tanulmányi ösztöndíjasként Kolozsváron, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Néprajz és Antropológia Tanszékén töltöttem, ahol felejtethetlen élményekkel és rengeteg tudással gazdagodtam. Mivel Erdélyt második otthonomnak tekintem, úgy terveztem, hogy később ott töltöm majd a szakmai gyakorlatomat is. Ám az élet és a jó szerencse úgy hozta, hogy decemberben mégis Törökország felé fordult a figyelmem. Mivel jelenleg a Debreceni Egyetem

másodéves, magyar mester szakos hallgatója vagyok, ez volt az utolsó lehetőségem, hogy, élve az Erasmus program adta lehetőséggel, eljussak álmaim országába és a megpróbáljam a gyakorlatban is alkalmazni az eddig megszerzett tudásomat. Az elhatározás tehát megszületett, ám a megvalósítás nem volt egészen egyszerű, mivel a tanszékünknek nincsenek törökországi kapcsolatai. Rám várt tehát a feladat, hogy fogadóintézményt találjak magamnak. Nyelvtudás hiányában ez nem a legegyszerűbb, ám rövid időn belül segítőre leltem egy magyar honfitársunk, Mátéffy Atila személyében, aki jelenleg turkológia szakos, PhD-hallgatóként tartózkodik Ankarában, valamint,

nem mellesleg, egy múzeumban dolgozik a fővárostól 80 km-re fekvő Beypazariban. Nem sokkal azután, hogy felvettem Atillával a kapcsolatot, meg is érkezett a válasz, miszerint a múzeum megnyitja előttem kapuit. Innen már nem volt nehéz dolgom. A szükséges dokumentumok, ajánlások és a vízum beszerzése után januárban reményekkel telt szívvel felszálltam a repülőgépre és este már Beypazariban vacsoráztam. Az, hogy magyar szakos hallgatóként egy múzeumban végezhetem a szakmai gyakorlatomat talán furcsa lehet, de számomra ez minden szempontból a legjobb lehetőségnek bizonyul, hiszen néprajz szakos is vagyok, így tehát egyszerre alkalmazhatom mind a két szakon szerzett ismereteimet. Jól tudjuk, az egyetemről kikerülve úgyis éppen ez lesz a legnagyobb feladat.

A múzeum, ahol dolgozom, az első európai mintára létrehozott, ún. élő múzeum Törökországban. Tekintve az ország múzeumainak mai, jónak koránt sem mondható állapotát, mindez igazán nagy dolognak számít. Sajnos a gazdasági válság most itt is kezdi éreztetni a hatását, ami leginkább a külföldi látogatók számának a korábbi évekhez képest jelentős csökkenésében érhető tetten. Ez és más, főként anyagi tényezők sajnos jelentősen változtattak a korábbi terveinken, melyek kivitelezésében nekem is jelentős szerepem lehetett volna. Itt elsősorban a tervezett kiállításokra gondolok. Mivel törökül

csak itt kezdtem el tanulni, az én feladatom jelenleg elsősorban a külföldi látogatókkal történő kommunikáció. Ez viszont igazán hasznos számomra, hiszen így az angol nyelvtudásomat is fejleszthetem, miközben a helyiektől törökül tanulok. Köszönhetően a grammatikai hasonlóságnak, a török nyelv elsajátítása könnyebbnek bizonyul, mint hittem. Hogy érzékeltessem, két és fél hónap alatt sikerült odáig jutnom, hogy a hétköznapi kommunikáció során 60-70%-ban megértem, amit mondanak, és már magam is képes vagyok egyszerűbb mondatok alkotására. Mondanom sem kell, amint egy török meghallja, hogy magyar vagyok, és még beszélek is kicsit

az ő nyelvén, azonnal minden sokkal gördülékényebb. A törökök valóságos testvérként tekintenek ránk, magyarokra.

A múzeumban nekem is a helyi népviseletben kell dolgoznom, ezért a török vendégek mindig meglepődnek, amikor megtudják, hogy nem helyi vagyok. Mi tagadás, első ránézésre ebben a viseletben, orsóval a kezemben csupán a világos szemem az egyetlen árulkodó jele, hogy nem honfitársukkal van dolguk. Reményeim szerint az itt töltött idő jó alapként szolgál arra, hogy később visszatérve tovább fejleszthessem a nyelvtudásomat, és kutathassam a közös kulturális, elsősorban népzenei és nyelvi gyökereinket.

Akinek a továbbtanulás fontolgtatásakor a Debreceni Egyetem magyar szakára esik a választása, hasznos tudnia, hogy az irodalom mellett a nyelvészet egyes ágaival is meg kell ismerkednie tanulmányai során. Egyetemünk magyar nyelvészeti központja működése során megannyi elismeréssel gazdagodott, méltán vált a magyarországi nyelvészeti kutatásokban elért kiemelkedő eredményei alapján a hazai nyelvtudomány egyik központjává. Ennek szemléltetésére csak néhány díjat, elismerést sorolok a rengeteg közül az utóbbi időből, mint például Tóth Valéria Mestertanár Aranyérme (2011, Országos Tudományos Diákköri Tanács), valamint Kiss Lajos-díja (2006), melyet 2008-ban Rácz Anita is kiérdemelt, Hoffmann Istvánt pedig 2008-ban a Magyar Nyelvtudományi Társaság Pais Dezső-díjjal jutalmazta, s ugyanő 2011-ben Csokonai-díjat kapott. A Magyar Nyelvészeti Tanszék által legtöbbet kutatott kérdéskörök a következők: nyelvtörténet és névtan, társas-kognitív nyelvészet (elsősorban szlengkutatás) és szövegtan, illetve stilisztika.

Először is a Nyelv- és Névtörténeti műhely munkásságát, eredményeit említem meg. Az intézet munkatársai e keretek között elsősorban a történeti hely- és személynévanyag feldolgozásával foglalkoznak, amelynek eredményei szótárakban, monográfiákban (a *Magyar Névarchívum Kiadványai* sorozat köteteiként) és nagyszámú tanulmányban látnak napvilágot. Akutatócsoporttagjairendszeresen szerepelnek hazai és nemzetközi konferenciákon. A névtörténeti kutatócsoport folyóiratot is útjára indított *Helynévtörténeti Tanulmányok* címmel, amelynek évente egy-két száma jelenik meg.

Mint arról már szóltam, a Társas-kognitív Nyelvészeti Kutatócsoport mindeztidáig főképpen a szlengkutatás területén jelentetett meg monográfiákat. A csoport minden évben előadássorozatot szervez a témában, amelyen meghívott és helyi előadók egyaránt szerepet vállalnak, s a rendezvénynek a DAB-székház ad otthont.

A szövegtani és stilisztikai kérdéssel foglalkozó kutatók rendszeresen szerveznek stilisztikai vagy szöveg-

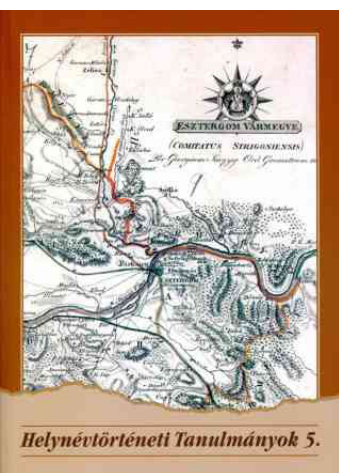
tani konferenciákat, illetve a tanszék folyóiratot is működtet ehhez kapcsolódóan *Officina Textologica* címmel.

A tanszék kutatómunkájához kapcsolódóan csak egy-egy kiadványt említek meg (a teljesség igénye nélkül), hiszen csak az utóbbi években is rengeteg színvonalas tanulmány, monográfia jelent meg elismert tanáraink közreműködése nyomán. A nyelvtörténeti-névtani témakör kapcsán mindenképpen megemlítendő a *Helynévtörténeti*

Tanulmányok legújabb számainak elkészülése Hoffmann István tanszékvezető és Tóth Valéria szerkesztésében. A szlengkutatás irányán belül Kis Tamás *A magyar szlengkutatás bibliográfiájának* 2011-ben megjelent második, bővített kiadását érdemes szóba hozni, a stilisztikai tárgyú kutatások eredményeinek szemléltetésére pedig egy 2012-es (Szikszainé Nagy Irma által szerkesztett) kiadványt, mely *A stilisztikai-retorikai alakzatok szöveg- és stílusstruktúrát meghatározó szerepe* címet viseli.

Hogy a tanszék életének hétköznapiabb, kevésbé tudományos oldalát is bemutassam, röviden megemlíteném az általuk szervezett tanulmányi kirándulásokat, melyek általában valamilyen országos rendezvényhez kapcsolódóan szerveződnek. Néhány éve az OSZK-ban megrendezett nyelvemlék-kiállításon, melynek címe *Magyar nyelvemlékek* volt, egy busznyi debreceni hallgató vehetett részt tanulmányi kirándulás keretein belül, a magyarosok kikapcsolódásának oly sokszor helyszínéül szolgáló Síkfőkúton megrendezett doktori konferenciákra pedig nyelvészeink évente elutaznak, rendre tanítványok kíséretében.

A korábbi évek (egyébként nagyon népszerű) nyelvjárásgyűjtő útjai mostanában háttérbe szorultak ugyan, de a rövid távú tervek között szerepel egy olyan „nyelvemlék-kirándulás” megszervezése, amelyen fontosabb nyelvemlékeink (szórványemlékeink) színhelyeit látogatnánk végig (például Veszprém, Tihany).

Baráth Nóra

Barna Péter

Hogyan kerültél a Debreceni Egyetem magyar szakára?

Különösebb tervem nem volt a jövőt illetően. Azt tudtam, hogy érdekel az irodalom, az újságírás, és minden, ami kultúra. Aztán az egyetemi éveim alatt világossá vált, hogy nem a tanítás az el-

sődleges célom, hanem a kulturális újságírás.

A magyar szak befejezése után hogyan jutottál el a jelenlegi munkahelyedre?

Jelenleg az Emberi Erőforrások Minisztériumában dolgozom, a Kultúráért Felelős Államtitkárságon vagyok sajtóreferens. Másodéves koromban jelent meg az első cikkem, majd egyre szélesebb körben publikáltam, aztán egy pályázatnak köszönhetően bejutottam a Fiatal Európa Szerkesztőségbe. A program végén bevásárlottak a legjobb tudósítók közé, így Brüsszelbe is kimehettem. Ennek is köszönhetem, hogy később az Index hírportál debreceni gyakornoka lettem. Végül pályáztam a minisztériumba, és az önéletrajzom alapján elnyertem az állást.

A jelenlegi munkahelyeden előnyt jelent-e a magyar szakos végzettség?

Igen, hatalmas előnyt. A bölcsészkaron megszerzett tudás integrálható, és talán ez a legnagyobb előnye. A mi erősségünk, hogy jól írunk, könnyen kommunikálunk, kreatívak vagyunk és látjuk az összefüggéseket. Munkám során nekem ezek a tulajdonságok segítenek a legtöbbet. Minden nap kulturális, jogi szövegekkel dolgozom, olyan írásos anyagokkal, melyekről – némi iróniával – kijelenthető, hogy hétköznapi ember nem feltétlenül érti meg. Az én feladatom, hogy közérthetővé tegyem őket mindenki számára.

Hogyan élnek benned az egyetemen eltöltött évek?

A mai napig nagyon erősen él bennem a debreceni identitás és büszke vagyok, hogy a Debreceni Egyetemen végeztem. Nálunk az oktatók nem csupán hallgatóként tekintenek tanítványaikra, hanem kollégákként. Sok tanárral ápolok rendkívül jó kapcsolatot a mai napig. Ha az öt év alatt biztatásra, bátorításra volt szükségem, tőlük megkaptam.

Van valamilyen álommunkád, távolabbi célod?

Eddig nagyrészt az íráskészségemet és a nyitottságomat kamatoztattam. A jövőben szeretném ezeken kívül a beszédkészségem is „használni”. Nagyon érdekel például a rádiózás, szívesen kipróbálnám magam a médiának azon a területén is.

Juhász Anett

A magyar szak befejezése után pontosan hová kerültél?

Novemberben felvettek a budapesti Stúdió Galériába, amelyet a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület működtet. Ebben a galériában dolgozom mint pályázatíró, programszervező és elsősorban a gazdasági és pénzügyekért felelős munkatárs.

Milyen előnyeid származtak a magyar szakos végzettségedből?

Ma már tudom, hogy az egyetemi szervezetekben való tevékenységem miatt kaptam meg ezt az állást. A magyar szaknak köszönhetem, hogy bekerültem a Nyári Egyetemre, és hogy tagja lehettem a Külügyi Bizottságnak, ezek révén pedig sok hasznos tapasztalatot szereztem a munka gyakorlati oldalát illetően. *Hogyan hasznosítod a magyar szakon megszerzett tudásodat jelenlegi munkahelyeden?*

Mivel egy képzőművészeti egyesületnél szerzett fizetésből nem könnyű megélni, ezért másodállásban külföldieknek magyar nyelvet tanítok, így itt nagyon sokat profitálok a magyar szakból, különösen *A magyar mint idegen nyelv* kurzusból. Pestet is nagyon megszerettem, de azt is büszkén vállalom, hogy debreceni egyetemista voltam.

Van-e kapcsolatot szorosabban véve az irodalommal, vagy jó, ha sikerül esténként elolvasni pár oldalt?

Kifejezetten az irodalmi közélettel sajnos nincs sok kapcsolatom. Teljesen leköt a kortárs képzőművészeti közélet, persze így a művészetekkel megmaradt a napi érintkezés. Pesten rengeteg a kulturális program is, és nagyon élvezem ezt a változatos, nyüzsgő közeget.

Melyek a távlati terveid?

Tény, hogy nem a jelenlegi munkahelyemről szeretnék nyugdíjba menni. Nagyon tetszik a gazdasági munkakör, ezért akár az is elképzelhető, hogy ezen a területen maradok. De erről még korai beszélni, most örülök, hogy olyan helyen dolgozhatok, amit szeretek is.

Gesztelyi Hermina

Dr. Rácz Anita

A tanári pályára gyerekkora óta tudatosan készül, mindig is ezzel akart foglalkozni, habár rövid kitérőként a villamosvezetői, illetve a katonai karrier is felsejlett előtte. A magyar szakot elsősorban az irodalom miatt választotta, ám már első egyetemi hónapjai alatt kialakult benne a nyelvészet iránti lelkesedés, ami aztán nem is változott már meg.

A tanítás legnagyobb pozitívumai számára a sikeres kommunikáció a hallgatókkal, az interaktivitás, valamint a különböző emberek érdeklődési köreinek felfedezése. Szabadidejében legszívesebben olvas – kedvencei széles skálán mozognak Máraitól egészen Dosztojevszkijig, de csupán egy íróat nem tud kiemelni, a nemzeti irodalmak közül viszont az orosz áll legközelebb hozzá. Zenében is sok kedvencel bír, főleg a jazzes vonalat szereti, ezek mellett pedig szívesen utazik, valaha futni, manapság pilatesezni jár. Érdeklődik a technológia világa, figyelemmel követ minden elektronikai újdonságot. A Loki iránti rajongása közsímet, s immár húsz éve tart rendületlenül, sállal, mezzel, rendszeres meccsre járással. Kedvencei főleg az „első aranygeneráció” nagyjai, Sándor Tamás vagy épp Dombi Tibor.

Dr. Bódi Katalin

Jövőképzése korán kialakult, boltos néni-ként vagy tanárnéniként képzelte el pályafutását. Francia-magyar két tannyelvű gimnáziumba járt, franciatanárként készült, így kezdetben a magyar csupán szükségszerű következmény volt, ám később csupa meglepetés- és élményszerű esemény hatására módosult a prioritás.

A tanításban az örömszerzés igénye a legfontosabb számára, mind a hallgatók, mind saját maga számára, és szeret meglepetést okozni a látszólag unalmasabb témák érdekessé tételével. Fontosnak tartja nem elfelejteni, milyen volt diáknak lenni, és az egyetemi tanárai, az általuk megismert minták is hatással vannak tanítási módszereire.

Kevés szabadidejét gyermekei nevelése tölti ki, de sokat olvas, és ha több ideje lenne, sűrűbben járna múzeumba, kiállításokra. A zenében dalszöveg-centrikus, kedvenc zenekarai a Depeche Mode és a Pál Utcai Fiúk. Tévét ritkán néz idő hiányában, viszont nagy sorozatrajongó, a Vészhelyzetet, a Született feleségeket és a Jóbarátokat nézi legszívesebben.

Major Bianka

Imre Mihály 1978-ban írta első tanulmányát Szenci Molnár Albertről, majd pályája során a régi magyar irodalom szinte mindegyik területét érintette. Munkásságát az idén Tarnai Andor-díjjal jutalmazták, tavaly pedig az utóbbi évtized íásaiból jelent meg egy kötete. Ez alkalomból kérdeztük.

Miért kapta tanár úr a Tarnai-díjat?

Úgy van a szabályzatban, hogy a díj nem egy-két írásért jár, hanem úgymond az életművet jutalmazza; nyilván ez egy életkornak is szól, és a teljesítménynek.

Tarnai Andorral személyesen is megismerkedett, mit jelentett ez Önnek fiatal kutatóként?

Nem „szabályosan” indultam, sokáig gimnáziumban tanítottam, onnan kerültem a felsőoktatásba. Tarnaival 1981-ben, vagy talán ’82-ben ismerkedtem meg, amikor megnyertem egy pályázatot, melyhez ő írt bírálatot. Tarnai a munkám kiadása mellett állt, de különböző okok miatt félretettem ezt a tanulmányt. Akkor már érdekelt a toposzkutatás, és láttam, hogy ebben Tarnai tudja a legtöbbet. Min-

dig segítette a fiatalokat, és nagyon nagy eredmények tartottam, hogy a legkevésbé sem irigykedett a sikereikre. Nekem roppant imponáló volt erős teoretikus képessége és gondolkodásának rendkívüli filologikum. Ez a kettő látszólag elüt egymástól, de összetartozásukat éppen Tarnai művei tették számomra teljesen biztossá.

Tavaly jelent meg új tanulmánykötete, melyben Szőnyi Benjámin is érinti, akiről nyertes pályamunkáját írta. Miért tér vissza egy-egy témához?

Ezt a kérdést én is többször felteszem magamnak. Szőnyi megkapott, mert hódmezővásárhelyi volt, de aztán a „karrierérdekek” más irányba tereltek. Szenci rám telepedett, aztán azt is félretettem a toposzokért. Ezek a témák bennem maradtak és bár egyike-másika néha pangott, de nem mondtam le róluk.

Van-e vége a kutatói pályának?

A rómaiak hét életkorról beszéltek, aminek az öregkor a vége; de nagyon remélem, hogy az életkor előrehaladtával a bennem lévő ambíció nem csökken majd.

Móré Tünde

Fehér Krisztina a társas-kognitív nyelvészet alapjait bemutató, *Bevezetés a társas-kognitív nyelvészetbe* című előadás-sorozata, illetve a 2012. évi tavaszi társas-kognitív nyelvészeti rendezvényei után idén tavasszal, immár hagyományosan újabb programsorozatot szervezett a 2010-ben alapított Társas-Kognitív Nyelvészeti Kutatócsoport és a DAB Nyelv-tudományi Munkabizottsága. A hétfő délutánonként megtartott alkalmak ebben az évben is nyilvánosak voltak, a DAB Székházban minden érdeklődő szabadon meghallgathatta őket. Az előadások a tavalyi évhez hasonlóan több különböző téma köré csoportosultak, és olyan neves kutatók tartották őket, mint Kálmán László, Szabó Tamás Péter, Békés Vera, Tompa Tamás, Wéber Katalin, Gyarmathy Zsófia és Nemes László. Mi kapcsolta össze ezeket a nyelvi szabályokhoz, a nyelvelsajátításhoz, a moralitáshoz vagy éppen az agykutatáshoz kapcsolódó előadásokat? Nem más, mint a szervező kutatócsoport társas-kognitív nyelvészeti létele.

A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének oktatóiból és hallgatóiból alakult kutatócsoport szemlélete a „társas” és a „kognitív” kulcsszavakra épül, azaz az emberek közösségét és a nyelv elméleti szerveződését emeli a középpontba. A változást és a változó (relatív) nyelvet vizsgálja, amely közvetlen kapcsolatban áll a nyelvvel használó egyénnel és közösségekkel. A társas-kognitív megközelítés szorosan kapcsolódik a labovi szociolingvisztikához, a kognitív nyelvészethez, illetve felhasználja a filozófiát, a pszichológiát, az etológiát és egyéb kognitív tudományok eredményeit is. A szemlélet emberközelisége, illetve az interdiszciplináris keret miatt a kutatócsoport előadás-sorozata nem kizárólag a nyelvészek számára lehetett izgalmas, hanem minden-

kinek, aki bármilyen szempontból érdeklődött a nyelv iránt.

Az előadások ebben az évben is népszerűek voltak, rendre sok résztvevővel zajlottak. Ezen kívül a kitűnő *Nyelv és Tudomány* internetes portál (nyest.hu) hetente jelentetett meg összefoglalót, kedvcsinálót az előhangzottakról, valamint a Friss rádióban is jelent meg egy interjú Fehér Krisztinával, a kutatócsoport egyik alapító tagjával a programsorozat előtt. A Facebook közösségi oldalon is többen érdeklődtek az előadások

iránt, illetve a kutatócsoport hírlevelét is sokan olvasták, és Fehér Krisztinával beszélgetve megtudtam, hogy az előadásokon készült videofelvételek is sikert arattak. A kutatócsoport több visszajelzést kapott azzal kapcsolatban, hogy az interneten elérhető videók mennyire hasznosak voltak az érdeklődők számára, hiszen így az ország bármelyik pontján, bármikor megtekinthették őket. Mindazon érdeklődők, akik személyesen lemaradtak az alkalmakról, jelenleg is láthatják az előadásokat a kutatócsoport weboldalan (<http://mnytud.arts.klte.hu/tkny/index.php>), illetve megtalálhatják a videókat a csoport Facebook oldalán is.

A három előadás-sorozat teremtette hagyományt a Társas-Kognitív Nyelvészeti Kutatócsoport a következő évben sem kívánja megtörni, és már az előadókra nézve is felmerültek ötletek. Az elmúlt két évhez hasonlóan olyan kutatókat terveznek meghívni, akik valamilyen formában kapcsolódnak a fentebb részletezett nyelvészeti szemlélethez. A lehetséges előadók között ezúttal sem csak nyelvészek, hanem például filozófusok, pszichológusok neve is előkerült. A kutatócsoport hírlevelére feliratkozók egész biztosan kapnak majd értesítést a következő rendezvényekről is.

Ládi Zsuzsa

1. Kálmán László (MTA Nyelvtudományi Intézet; MTA–ELTE Elméleti Nyelvészeti Kihelyezett Tanszék): *Mi a szabályos, és mi a szabálytalan?* (2013. február 25.)
2. Szabó Tamás Péter (MTA Nyelvtudományi Intézet): *Szabály, vélemény vagy hagyomány? Nyelvi értékítéletek nyomában* (2013. március 4.)
3. Békés Vera (MTA Filozófiai Intézet; EKF Filozófia Tanszék): *Réger Zita hagyatéka* (2013. március 11.)
4. Tompa Tamás (ME Preventív Medicina Tanszék; Department of Neuroscience, Medical University of South Carolina, Charleston): *Van képünk hozzá? Avagy mire KÉPes a posztmodern idegtudomány társas környezetben* (2013. március 18.)
5. Wéber Katalin (PTE, Idegen Nyelvi Titkárság): *Igévé vált tettek. Az igeragozás megjelenése a magyar gyermeknyelvben* (2013. március 25.)
6. Gyarmathy Zsófia (Applied Logic Laboratory, Budapest): *A bizonytalanság két arca: hiány és variáció a fonológiában* (2013. április 8.)
7. Nemes László (DE DEOEC Magatartástudományi Intézet): *A moralitás fogalma társas-intuicionista megközelítésben* (2013. április 15.)

2012 őszén indult be a hungarológia mesterszak – az első év tapasztalatainak jártunk utána

Dr. Maticsák Sándor, tanszékvezető, Finnugor Nyelv- tudományi Tanszék:

A hungarológia képzés viszonylag új konstrukció nálunk. A tantervben szerepelnek magyar irodalmi, nyelvészeti, történelmi, illetve néprajzi tárgyak egyaránt. A hungarológia szak bázisát elsősorban a magyar szakos hallgatók adják, de örömmel várunk minden bölcsész-hallgatót, aki a magyarságtudomány iránt érdeklődik. A szak egyik fő képzési iránya a magyar mint idegen nyelv, diákjainkat arra tanítjuk meg, hogy képesek legyenek anyanyelvünket kívülről látni. Ez nem egyszerű feladat, mert a magyar az agglutináló nyelvek csoportjába tartozik, bonyolult nyelvtani szabályok jellemzik, amelyek elsajátítása meglehetősen nehéz. Kiemelt partnerünk a külföldiek oktatásával foglalkozó Nyári Egyetem, amely remek tapasztalatszerzés hallgatóink számára. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy hallgatóink külföldön is tanulhassanak, képzésüket elsősorban Erasmus-ösztöndíjakkal igyekszünk teljesebbé tenni.

Fehér Éva:

Te magyar szakosként kerültél a hungarológia mesterszakra. Érzed bármilyen előnyét korábbi tanulmányaidnak?

Mindenképpen. A nyelvészeti képzés szerintem kihagyhatatlan, a többiekben látom, mennyire nehéz bepótolni ezeket a stúdiumokat. Ám mivel sok tudományterületet fednek le az óráink, számos kurzuson én érzek hátrányt, például történelmi tárgyakból. De nem volt kérdés, hogy ide jöjjek.

Vannak terveid a diploma megszerzése után?

El tudom képzelni magam magyar mint idegen nyelvi tanárként is, ám mivel mindig is érdekelt a dolog elméleti része, PhD-képzésen is szívesen maradnék. Mivel nálunk még ilyen nincs, így alaposan utána kell járnom, melyik doktori iskolához tudok csatlakozni. De mindig tudjuk, kihez fordulhatunk segítségért.

Hasznosnak tartod a hungarológiát munkalehetőség szempontjából?

Abszolút. Számos opció közül választhatunk, még az Egyesült Államokban is akad igény a tudásunkra, ha a keleti parti magyar populációt nézzük. A „lektorkodásban” az a jó, hogy az ember nemcsak a nyelvet taníthatja, hanem a kultúrát is terjesztheti egy idegen országban, az eltérő körülmények pedig hatalmas esélyt biztosítanak a tapasztalatszerzésre.

Tarjányi Gréta:

Miért választottad éppen a hungarológiát? Úgy tudom, rajtad kívül még két hallgató jár erre a képzésre.

Sajnos, ez a szak még nem eléggé ismert. Én egy csoporttársamtól hallottam róla még Budapesten. A BA-t cseh szakon végeztem, úgyhogy kicsit szerencsém volt, hogy ezzel a képzettséggel is felvételi tudtam nyerni ide. A cseh nyelvet továbbra is szeretem, jelenleg magánúton tanulom. Így a mesterképzésben azt tanulhatom, ami igazán érdekel, vagyis a magyar mint idegen nyelvi tanári pálya. Az elmúlt egy évben szélesedett a látóköröm, és az a célom, hogy a külföldieknek is átadhassam ezt.

Van valami terved a jövőre nézve, szeretnél esetleg anyanyelvi lektorként dolgozni külföldön?

Szívesen kipróbálnám magam Csehországban, lektorként például, de ezt az időre bízom. Ahogy az élet hozza, úgy lesz.

Molnár Dániel:

Honnan érkezted a hungarológiára? Volt valamilyen „elő-képzettséged”?

2011-ben végeztem itt történelem szakon, majd felvételt nyertem a Digitális Bölcsész MA-ra, amely szintén abban az évben indult először, majd 2012-ben hungarológiára is jelentkeztem. A szak egy meghatározó része történelmi ismeretekre épül, ezek nekem kedveznek, de szerencsére mivel a tanáraink nagyon sokat foglalkoznak velünk, nem kell a hiányosságaink miatt aggódnunk. Kevesen vagyunk a szakon, és rendszeresen kikérik a véleményünket a szakkal kapcsolatos kérdésekben, ezt pedig nagyon értékelem.

Mit gondolsz, mi az, amin még érdemes lenne változtatni a képzésen belül, hogy gördülékenyebb legyen?

Többször van más szakon tanulókkal közös óránk, és ilyenkor előfordul, hogy eltűnünk a tömegben. A kommunikáció ezek között a kurzusok között nem a legtekélyesebb. Talán ezen lehetne korrigálni kicsit, de ezt leszámítva maximálisan elégedett vagyok a képzéssel.

Éliás Alexandra

Tanítási gyakorlat után

Tanár szakos hallgatókkal beszélgettünk a képzésről és a gyakorló tanítás során szerzett tapasztalataikról

Asbóth Balázs
történelem-magyar tanári MA

Inkább középiskolában tanítana, élvezte az általánost is, de ott más nyelvezetet, humort kell használni, korban sem áll olyan közel egymáshoz tanár és diák. Az általános iskolai gyakorlaton egy olyan vezetőtanárhoz került, aki megköveteli a fegyelmet, precizitást, elvárta, hogy pontosan készüljön az órákra, módszertanilag is. A légkör nem volt sokkalta más, mint a gimnáziumban, de több volt a játékos művelet és a rajz. A középiskolásoknak történelmet tanított, számukra könnyebb volt élvezetesebbé tenni az órát. „A történelem előadásszerűbb, én pedig szeretek mesélni. A diákok is ügyesek voltak, így jó volt a légkör.

Mind a történelem, mind a magyar tanszékkel elégedett, hasznosítható tudásra tett szert. A pedagógiai kurzusokon megtanult elméleti szempontok olykor evidenciaként hatottak, s bár a pszichológia órákon szintén van, ami megfogja az embert, mégis többen tapasztalták: nem feltétlenül alkalmazzák az így elsajátított ismereteket. Ez nem abból fakad, hogy nem készültek föl jól elméletben, ám rengeteg minden elsősorban gyakorlat során alakul ki az emberben. A gyakorlat jó volt, de csak a képzés végén van, Balázs szerint érdemes lenne hamarabb kipróbálni a tanítást.

Bancsi Árpád István
történelem-magyar tanári MA

„Mindenkinek talán az az álma, hogy elit-gimnáziumba jusson be, ott öregedjen meg. Én, látva, hogy milyen lehetőségek vannak egy kezdőtanár előtt, nem vagyok olyan naiv ebben a kérdésben.” Árpád azt tanácsolná a leendő végzős tanárjelölteknek is, hogy az első öt évben

ne válogassanak. Menjek el bátran egy határ menti kis falu általános iskolájába, vagy akár szakmunkásképzőbe is tanítani. Egyrészt azért, hogy gyűljön a gyakorlatuk, ugyanis sok jobb szakközépiskolában vagy gimnáziumban minimum 3-5 év gyakorlati tapasztalat az elvárás. Másrészt úgy gondolja – és ez szerint

te elvárható lenne más tanárjelöltektől is –, hogy a tanári pályára úgy tekintsenek, mint ami nem csak arról szól, hogy okos, ügyes és érdeklődő gyerekeket szeretnénk tanítani. Az álmunk persze legtöbbszörnek ez, de ne felejtjük el, hogy sokkal nagyobb kihívás hátrányos helyzetből jövő, tanulási nehézségekkel küzdő, motiválatlan gyerekekkel foglalkozni, holott nekik is a tudásunk legjavát kell nyújtánunk. Az e diákokkal átélt tapasztalatok nem minden tekintetben lesznek pozitívak, de mindenképpen hasznosak és szükségesek. Biztos abban, hogy ezek birtokában sokan „máshogy fogják látni nemcsak szakmai pályájukat, lehetőségeiket, hanem az egész életüket is”.

Kövér Mónika
német-magyar tanári MA

Mónika amellett, hogy erősnek tartja a debreceni tanárképzést, a szakmódszertanos tárgyak óraszámát növelné. Kimondottan hasznosnak tartja Czimer Györgyi óráját: „Hogy az ő szavaival éljek, fontos, hogy elrepüljön az a bizonyos pillangó, és ne döglött pillangó legyen.” Azaz a megtartott órából épüljenek a diákok, azt tudják mondani: valamit megértettek, a szöveg kinyílt számukra, értékekkel gazdagodva térjenek haza. Nem pedig azt, hogy a tanár valamit beadagolt, vagy éppen „szétcincálta” a verset. Emellett fontos a pszichológia és a didaktika is, azonban ezeken az órákon inkább az elméleti részeket kérték számon, amit nehezebb beépíteni a tanári mindennapokba.

Szintén pozitívnak látja a többi tanárjelölt lelkesedését. Például ha felvetődik egy probléma, azt közösen vitatják meg, mindenki gondolkozik rajta. Rádásul összetartó csapattá kovácsolódtak, próbálják egymást segíteni, hogy mindenki jó órát tartson. Vannak kritikus hozzászólások is, amelyek az élesben történő tanításra készítik föl. Mónikánál ilyen módon: „Az első miniórámon picit bátortalannak éreztem a gyerekeket, ennek ellenére sajnáltam, hogy letelt a 15 perc. Nagy élmény volt.”

Bulyáki Alexandra

A Debreceni Egyetem Irodalmi Kör (DEIK) létrehozásának ötlete 2008 őszén pattant ki irodalmi érdeklődéssel is bíró elsőéves történelem alapszakos hallgatók fejéből. 2009 márciusában alakult meg hivatalosan a kör, amelynek népszerűsítésére, megismertetésére több meghökkentő és figyelemfelkeltő reklámkampányt is indítottak. (Például szórólapot osztottak, amelyen az szerepelt: „DEIK: Diós-Epres Ízű Kondom is lehetne.”) Később is rendeztek hasonló akciókat, mint például a Tóga-napot, amelyen a tagok tógába öltözve népszerűsítették körüket és az irodalmat.

Az irodalmi kör havi rendszerességgel tart műhelymunkákat, ahol az íráskészségüket fejleszteni vágyó fiatalok nemcsak felolvashatják írásaikat és meghallgathatják a többiek véleményét műveikről, hanem különböző izgalmas témakiírásokra (pl. „a lovak mindenhol ott vannak”, „Isten a bevásárlóközpontban”, vagy „a fantom, akivel nem szeretnél szembe-sülni”) is komponálhatnak szöveget. A műhely minden tekintetben nyitott, helyszíne jelenleg egy a hármas kolégiumban található kávézó. A műhelyre nem kötelező írást vinni, azokat is szívesen látják, akik csak meg szeretnék hallgatni a többieket. A

következő lépcsőfok a DEIK-tagság, az e körbe tartozók már az évenkénti DEIK közgyűlésen indulhatnak pozícióért is. A DEIK mára igen színes társaság lett: magyar, történelem, pszichológia, informatika és anglistika szakosok, szabad bölcsészek, gimnazisták, sőt fizikusok is akadnak közöttük.

2009 szeptemberében elindult a DEIK online irodalmi folyóirata, az Amúgy (amugy.hu), amely a jelenlegi formáját 2012 tavaszán nyerte el. A lap nem folyamatosan frissül, hanem negyedévente egy

műsoros lapszámbemutató keretében mutatkozik be. Külön rovatba kerülnek a műhelytémákra írt és a témán kívüli alkotások, valamint folyamatosan indultak újabb és újabb rovatok. A folyóiratnak már a kezdetektől volt logója, szerkesztője, illetve lapszámbemutatói is, melyeken meghívtak is szerepeltek. Az első vendégek egyetemi tanárok voltak, akik irodalmi témájú előadásokkal járultak hozzá a rendezvény szakmai színvonalának növekedéséhez. Ezzel párhuzamosan elkezdődött a többi művészeti-irodalmi lappal történő kapcsolat kiépítése. Többek között A Vörös Postakocsi, a Debreceni Disputa, a Spanyolnátha, a Katapult és a Műút folyóiratok stábját látták vendégül. A DEIK azonban nemcsak a műhelymunkákból és lapszámbemutató estekből áll. 2010-ben, miután igény volt rá, megalakult a színházi szekció,

a DEIK Teátrum, amely többször állt már elő külön előadással vagy performansszal. Rendszeres nyári írótáboruk, a tiszacsegei DEIK napok minden nyáron várja az érdeklődőket, ahol a pihenés mellett a szakmai előadások sem hiányoznak. Im már 5. alkalommal rendezték meg tavasszal a Nagyerdőn az Irodalmi vetélkedő és

kalandjáték nevű izgalmas eseményüket, amelyet hagyományosan szabadtéri sütés-főzés zár. A DEIK teljes nevén csoportként a Facebookon is megtalálható, és mindenkit hívogat, aki verset, prózát, drámát, bábjátékot, egyebet ír vagy szeretne írni. Azokat is, akiket egyszerűen csak érdekel az irodalom, és szívesen vesz részt erről folyó diskurzusokban, vagy szeret játszani, zenélni, énekelni – egy eleven baráti közösség tagjává válni.

Somogyi Tibor

A TEK-szakhéttel párhuzamosan idén is sok programot rendeztek a magyaros szakhét keretében – az egyik fő változás ezúttal az volt, hogy a magyar szakos szervezők az olaszokkal karöltve kínáltak programokat az érdeklődő hallgatóknak.

Az első napon ebben az évben is találkozhattunk a Fital Írók Szövetsége (FISZ) és a József Attila Kör (JAK) tagjaival: a két írószervezet társrendezésében előbb egy író-olvasó találkozón vehettünk részt Gerevich András költővel, majd ezt követően a KULTOK II. After kerekasztal-beszélgetés zajlott, ahol a néhány héttel korábbi KULTOK II. konferencián az online kulturális felületekkel kapcsolatban felmerült kérdéseket gondolták tovább. Este fél nyolctól a Debreceni Egyetemi Színház (DESZ) szervezésében a *Dekameron* kerettörténetének játékos felolvasásán vehettek részt az olasz reneszánsz irodalom és a színház kedvelői. Külön érdekessége volt a felolvasásnak, hogy a látogatók végigvonultak az alagsoron, s így mintegy maguk is bevonódhattak és szereplőivé válhattak az előadásnak. Az itt uralkodó atmoszféra (szagok, látvány) pedig meglepő erővel biztosította a pestisjárvány illúzióját. A második nap az előző szerves folytatását is jelentette: a *Dekameron* című Pasolini-filmet vetítették, majd Puskán István vezetésével Debrecen emlékhelyeit kutathatták fel a hallgatók (leginkább a Pásti utcán).

Szerdán ismételten komoly szakmai programokra került sor: elsőként az ál-TDK konferencián, ahol olyan aktuális (sajnos még kevésbé kutatott) témák merültek fel, mint a kortárs költők nevelése, az alkoholszenyezett területek nyelvészeti vizsgálata, a férfiak elnyomásának problematikája, a szövickek kialakulása és végül egy a férfi mosdó falán megje-

lent szöveg intermediális kritikai elemzése. A szigorú tudományos konferencia után a hallgatók a DEIK játékos vetélkedőjébe kapcsolódhattak be, ami igénybe vette a Nagyerdőben barangolók műveltségi és fizikai felkészültségét egyaránt. Természetesen a megmérettetés után kulturált borozással, főzéssel, beszélgetéssel zárult a nap, amelynek végén már mindenki nyertesnek érezhette magát. Mindeközben a főépületben Puskás Katalin tartott előadást, valamint az Olaszországból hazatérők mesélték el erasmusos tapasztalataikat.

Az utolsó napon a már hagyománnyá vált tanár-diák focimeccseken szurkolhattak és játszhattak a sport iránt érdeklődők. Majd nyolc órai kezdéssel a szakesten koronázták meg a magyar és olasz szakosok az egész heti közös „munkát”. Imre László tanár úr sokak számára emlékezetes megnyitó beszéde után az est egyik üde színfoltját jelentette a BA-FA monográfia bemutatása Baranyai Norbert és Fazakas Gergely tolmácsolásában. Ezenkívül egy hallgatói slamduó (Berki Teofil és Asbóth Balázs) is fellépett, akik hűen összefoglalták a magyar szak legemlékezetesebb (már-már ikonikussá vált) mozzanatait a Pető változatainak nyomán. Természetesen ezúttal sem maradhatott el a tombolasorsolás, ahol értékes nyemények találtak gazdára. A „kötelező” programok ezúttal egy rövid koncerttel értek véget: Bodnár Alexandra és Nyéki Zolán igyekezett ráhangolni a jelenlévőket a további mulatozásra. A hallgatók és oktatók pedig elégedetten értelmezhatték újra a menza területét, és immáron retrospektív távlatból tekinthettek vissza az elmúlt tanévre.

Nyikos Mónika

„Hangszálakat és színeket feszítünk ki reggelente”

Balogh Péter (II. BA)

A ruha teszi az embert?

Nagy Nikolett (III. BA)

Péter 17 évesen kezdett el verseket írni. A legtöbb tinédzserhez hasonlóan korai műveiben elsősorban a társadalmat kritizálta, majd az első barátnője magával hozta a szerelmes alkotásait is. Ezek még kifejezetten terápiás céllal születtek, és bár ma már tisztában van azzal, mi tetszene az embereknek, elsősorban önmagának ír. Műveiben a nők, az exbarátnők hagyta nyomok még mindig nagyon jelentősek. („A volt barátnőimmel olyan, mintha bőr alatt vezetékek kapcsolódnának össze minket.”) Hisz az ihletben, amely olykor az órái alatt is megszállja,

és ilyenkor kénytelen néhány pillanatra elszakítani figyelmét a tananyagtól, de úgy tartja, hogy az órák által szélesedik látóköre. Hangsúlyozta, úgy érzi, jó helyen jár, hiszen a Debreceni Egyetem magyar szakos közösségében több segítőtje is akad, akik tanácsokkal látják el, és különösen örül annak, hogy Borbély Szilárd is oktatói közé tartozik. Bár nem kedveli a kifejezést, a költő szerint az, aki másképpen látja a világot, mint az

átlagemberek, és aki valamiféle művészlélekkel rendelkezik, ami miatt „elvontnak” tűnik mások szemében.

Szabadidejében versesköteteket és filozófiai műveket olvas, de a portré készítésének idején éppen a kötelező olvasmányokra kellett koncentrálnia, így legfrissebb olvasásélménye Kemény Zsigmond *Özvegy és leánya* című regénye volt. Nem szeret felolvasni, de szereti meghallgatni a verseket a költők előadásában, és szeretné, ha az unokái majd büszkének lennének rá.

Versei nemrég a Vörös Postakocsi Online-on és a KULter.hu-n jelentek meg:

<http://www.avorospostakocsi.hu/2013/04/08/zart-egitestek-es-mas-versek/>

<http://kulter.hu/2012/12/balogh-peter-verse/>

Mindannyiunknak van szenvedélye, ám ritka, hogy ezek közül többet is a profizmus útjára tereljünk. Ám Nagy Nikolett éppen ezt teszi. A magyar szak végzése mellett ugyanis romantikus-fantasy művek írásával és cosplayjel is foglalkozik. A *cosplay* az angol costume play kifejezésből származik, a Conokhoz (con= „fan convention”, rajongói találkozók) köthető, és azt jelenti, hogy kiválasztasz magadnak egy adott karaktert, akinek a viseletét magadra öltve tulajdonképpen a bőrébe bújsz. Niki nem pusztán magára ölti ezeket a ruhákat, de ő is készíti el, majd egy-egy találkozón megrendezett verseny alkalmával be is mutatja azokat. Nem csupán a ruhák megvarrásáról van szó, hanem a – Niki szerint nagyobb élvezetet is jelentő – kiegészítők elkészítéséről is. Ez rengeteg munkát jelent, hiszen legutóbbi győzelméhez a négy általa készített kard is nagyban hozzájárult. De nemcsak a verseny jelent élvezetet, elmondása szerint a conok hangulatát is az összetartozás érzése határozza meg.

Mindemellett az írás is jelentős szerepet játszik az életében. Már 13 éves korában regényírásba kezdett, idén júliusban pedig megjelenik első könyve is. Ez valószínűleg még csak a kezdet, hiszen az *Életfogytig* című művét az *Időtlenek* sorozat első darabjának szánja. Nikolett bár úgy érzi, a magyar szak alapírásmódján nem változtatott, a műveit azért kiforrottabbnak érzi, és saját írásmódjának megértéséhez is közelebb került. Könnyedséggelelve beszélt arról, hogyan teljesít az élet mindezen területein, ami jelzi, hogy ha valamit élvezetből csinál az ember, akkor az egyetlen percig sem jelent terhet számára.

Fotó: Jakab Tamás
<http://jakabtamasphoto.hu>

Farkas Evelin

Margaret Mazzantini: Újjászületés

(ford. Todero Anna)

Cartaphilus, 2012

Egy kedves orvosismerősöm adta kölcsön ezt a könyvet nekem, mondván, milyen nagy hatással volt rá. Kíváncsi volt, hogy ő és a „profi” (legalábbis ő így gondol rám) értékítélete egybeesik-e. Elolvastam, és azt mondtam neki, hogy szakmai szempontból nem igazán értékes szövegről van szó, inkább a lektűr felé hajlik, de hatást rám is gyakorolt, és ez mindenképpen érdeme. Azért tudom tehát igényesebb olvasók, irodalmárok, magyar szakos hallgatók figyelmébe ajánlani a könyvet, mert két, számomra eddig távoli dolgot nagyon közel hozott: a délszláv háborúk emléke ugyanis már nagyon elhalványult bennünk, magyarokban, és ennek a regénynek a Szarajevója most újra nagyon élővé teszi ezt az elfojtott kollektív tudást. A másik, hogy nagyon erős empátiát ébreszt a szöveg azok iránt a nők iránt, akiknek nem lehet saját gyereke, de mindent megtennének érte, hogy legyen. A meddőség tragédiája és az etnikai tisztogatás szörnyűségei nagyon is összefonódnak a regényben, hogy hogyan, azt már nem árulom el.

Takács Miklós

Szabó Tamás Péter: „Kírákunk táblákat, hogy csúnyán beszélni tilos” – A javítás mint gyakorlat és mint téma diákok és tanáraik metanyelvében ([link](#))

Gramma Nyelvi Iroda, 2012

Szabó Tamás Péter doktori disszertációjának könyvbe szerkesztett változata általános iskolai és középiskolai diákokkal, illetve tanárokkal készített interjúinak és kérdőíves vizsgálatainak eredményeit dolgozza fel társasnyelvészeti szemlélettel. A szöveg olvasmányos stílusban boncolgatja tanulókat és tanáraikat nyelvét, a nyelvi javítások természetét és a szabályok ideológiákként való értelmezését. Számos interjúrészlet világít rá a diákok és tanárok sztenderdhez való viszonyára, illetve arra, hogy az egyes ideológiák csak társas konstrukciókként értelmezhetők. A társasnyelvészet számára is nagy jelentőségű könyv a nyelvészek mellett a pedagógusok és a laikus olvasók számára is számos érdekes tanulsággal szolgálhat.

Verécze Viktória

Linn Ullmann: Szemem fénye

(ford. Petrikovics Edit)

Scolar, 2012

Mélységesen igazságtalan, hogy Linn Ullmannról szólván szinte mindig megemlítdik: ő Ingmar Bergman és Liv Ullmann lánya. Mintha saját jogán nem lenne elég jó és érdekes. Pedig az, s mégis, nem lehet szabadulni az érzéstől, hogy a könyveit, így a legújabb *Szemem fénye*t is jellemző szikár és csontig hatoló éleslátás családi vonás. E látásmód ezúttal titkokkal, elfojtásokkal terhes családtörténetet bont ki izgalmas történetesszövegben, s hétköznapi természetességgel képes megérezkíteni életfordulók sorskérdéseit.

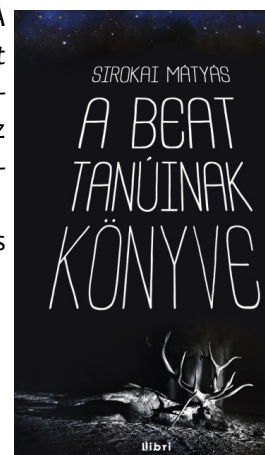
Debreczeni Attila

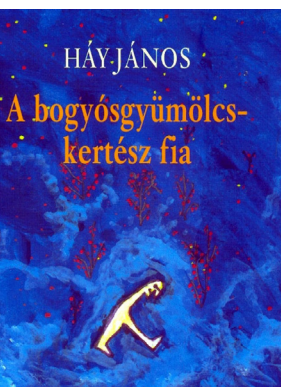
Sirokai Máttyás: A beat tanúinak könyve

Libri, 2013

A cím kissé csalóka: Sirokai Máttyás második verseskötetében ugyanis nem az ötvenes-hatvanas évek beatköltészetének folytatójaként lép fel, fegyelmezett, a vallomások alanyiság helyett inkább a személytelenség beszédmódjaival kísérletező verseinek központi metaforája mégis a beat mint ütem, pulzálás, szívdobbanás. A könyv azt példázza, hogy miként válhat a fizika területéről származó összefüggés – a hang nem más, mint mozgás – egy, a kortárs magyar líra közegében mindenképpen újszerűnek nevezhető poétikai vállalkozás kiindulópontjává. Az olvasást különös meditációs gyakorlatként működtető versek olyan utakról adnak hírt, melyek során a legkülönfélébb világok között létesül átjárás: az utazás-elbeszélések éppúgy játékba hozzák a sci-fi irodalmat és a tajga népeinek totemizmusát, mint *A Gyűrűk ura* és a *Biblia* szövegvilágát. A *beat tanúinak* könyvét tehát nemcsak Esterházy Marcell gyönyörű borítófotója teszi az utóbbi idők egyik legizgalmasabb szépirodalmi kiadványává.

Balajthy Ágnes

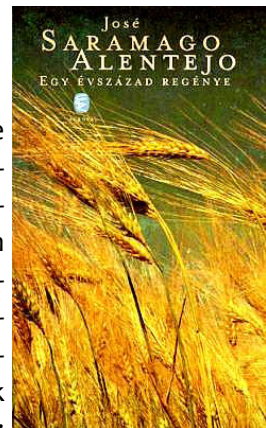

Háy János: A bogyósgyümölcs-kertész fia
Palatinus, 2010

A mai, ifjabb generáció nevében bátran mondhatom, hogy ez a könyv szüleink fiatalságába repít minket, a '60-as és '70-es évek világába, ahol még élt a punk és a rock'n'roll, amikor a nyári pénzkereseti és szórakozási lehetőséget még az építőtábor jelentette, amikor a Balaton volt a legfelkapottabb nyaralóhely, nem a horvát tengerpart és nem nyugati vagy távol-keleti autóval közlekedtek, hanem Trabanttal. Ez a kultkönyv szelíd nosztalgiával tekint a korszakra, nem politizál, nem háborog, csak emlékezik. Szörnyűségek és szívszorító történetek így is akadnak benne bőven. A könyv egy utazásról szól, amely a gyermekkorból a felnőtté válás irányába tart. Rokonságban áll Salinger *Zabhegyezőjével* és a Beat-korszak nagya, Jack Kerouac *Úton* című regényével is. Közben pedig tekinthetünk rá akár népmesei szempontból is, hiszen olyan elemeket is tartalmaz, mint szerencsepróbálás vagy a kisebbik fiú kalandozása. Mindent megtalálhatunk benne, ami egy vidéki fiút érint, amikor a fővárosba kerül. A gyermekkor falusi életformája elevenedik meg a szemünk előtt, az összetartó család, a hagymaszag, a pangó közösségi ház, a szénakazlak és a bogyósgyümölcsföldek. Majd egy olyan kamaszfiú szemével látjuk a világot – az első szám első személyű elbeszélőnek köszönhetően –, aki bekerült a nagyvárosi forgatagba, Jimi Hendrix szeretne lenni, és egyre jobban érdeklik a lányok. A történet kiteljesedése pedig a fiatal felnőtt külföldi útja lehetne, ami azonban egyáltalán nem a tökéletes boldogság helyszíne, hanem a csalódásé, ami után talpra kell állni, és újrátalálni a ritmusra. Valahol mindannyiunk útja ez, az identitáskeresés és felnőtté válás leírásának valamely mozzanatában mindenki magára ismerhet. Talán ezért is szerepel a bogyósgyümölcs-kertész fia név nélkül, mert akármelyikünk lehet. Mindenesetre egy biztos; önmagunkat csak akkor találhatjuk meg igazán, ha mozgásban maradunk és nem állunk meg túl hosszan az élet dolgain töprengeni. Mindenkinek jó szívvel ajánlom ezt a derűs-borongós novellaciklust. „*Na most ilyenekről szól ez a könyv. És lehet rajta nevetni, még az ember könnye is kicsordul tőle. Vagy azért, mert sírni kell.*”

Novák Sára (I. MA)

José Saramago: Alentejo. Egy évszázad regénye (ford. Pál Ferenc), Európa, 2012

José Saramago, portugál regényíró könyve eredetileg 1980-ban látott napvilágot, regényciklusának első darabjaként. A többkötetes vállalkozás a portugál történelem jeles eseményeit kívánja bemutatni, miközben a szöveg felülírja a történelmi regényekkel kapcsolatos elvárásainkat. Bár a könyvben élettörténetek, emberi sorsok válnak elbeszéltté, ezek a sorsok nem egyediek:

Alentejo kietlen vidékén élő Mau-Tempo család (a név jelentése: rossz idő) tagjai generációkon keresztül ismétlik elődeik, valamint a többi napszámos család nyomorúságát. A nemzedékek életét átívelő történet belesimul a táj történetébe. Ahogyan az emberi létezés alárendelődik a portugál vidék zord körülményeinek, úgy az időfolyamatok is tértapasztatokká válnak.

A múlt örökségei – mint a nehéz mezőgazdasági munka, éhezés, szerelmi vágy, alkoholizmus, öngyilkosság, örület, kínvallatás, mélyszegénység, küzdelem a jobb életkörülményekért, fizikai fájdalom és testi leépülés – súlyos teherként nehezednek az egymást követő nemzedékek vállaira. Az alentejói világrend zárt rendszer, amelyben a szenvedés a genetikai tulajdonságokhoz hasonlóan öröklődik az utódok között. Noha a négy generáció minden tagjának megvan a maga személyes keresztje, véleményem szerint egyik életút sem értelmezhető a közösségi sors keretei nélkül.

A portugál uradalom vallási-morális törvényei közel állandóak. Közvetítői, Agamedes atya, Contente hadnagy és a birtok urai a rend fenntartásának részeként tekintenek a napszámosok szenvedéseire. Ellensúlyozó erőt csak a szerelmesek szoros érzelmi kötelékei jelentenek. Az alentejói közös sors, hagyomány, kultúra biblikus hangvételű, portugál népköltészetet megidéző nyelven olvassuk a történeteket, így a regényben minden nyelvi forma autentikus része az uradalom világának. A narráció is azt az illúziót kelti, hogy ez az egyetlen nyelv, melyen a történet elmondható. A regény magas esztétikai igénnyel íródott, magával sodró, varázslatos olvasmány.

Papp Sára Írisz (II. BA)

4+1, 5+1: visszatért az osztatlan tanárképzés a felsőoktatásba

A 2013/14-es tanévtől kezdődően megváltozik a tanárképzés rendje a felsőoktatásban, így a bölcsészképzésben is. Az elmúlt években kétszintes – úgynevezett bolognai – rendszerben zajlott az oktatás: a három éves BA képzés lezárulta után a hallgató eldönthette, hogy a kétszakos tanári MA képzésben, vagy pedig az egy szakos diszciplináris MA képzésben folytatja a tanulmányait. Az MA képzés időtartama két év, a BA képzést követően külön felvételi után kerülnek be a hallgatók. A BA-MA képzés a következő tanévtől kezdődően is megmarad, ám a tanárképzés már egy ettől különváló, osztatlan rendszerben történik majd. A tanári pályára készülőknek már erre a képzési formára kellett jelentkezniük az idén is, s ez így lesz a továbbiakban is.

Az általános iskolai tanárképzés időtartama öt év (4+1 év: négy év szakmai képzés, majd egy év pedagógiai képzés és gyakorlat), míg a középiskolai tanárképzés időtartama hat év lesz (5+1 év: öt év szakmai képzés, majd egy év pedagógiai képzés és gyakorlat). Az osztatlan tanárképzés fontos sajátossága, hogy visszatér a kétszakos rendszer is: a tanári pályára készülők szakpárra (magyar-történelem; magyar-angol stb.) adhatják majd be a jelentkezésüket. Az általános, illetve a középiskolai tanárképzés rendszere viszont intézményileg nem különül már el: mind a két képzési formát el lehet majd végezni az egyetemeken is, így a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi szakjain.

Dr. Bényei Péter

A Debrecenben rendezett XXXI. OTDK Humán Tudományi Szekcióján a magyar szakos hallgatók szép szerepléssel öregbítették intézeteink hírnevét:

I. helyezést ért el: Bátori István (témavezető: Tóth Valéria); Ivancsó Mária (tv. Fazakas Gergely); Porció Veronika (tv. Oláh Szabolcs)

II. helyezést ért el: Farkas Evelin (tv. Bényei Péter); Posta Anna (tv. Imre Mihály)

III. helyezést ért el: Szép Szilvia (tv. Bódi Katalin)
Különdíjas lett: Gesztelyi Hermina Ágnes (tv. Fazakas Gergely)

Bemutatta dolgozatát és színvonalas előadással képviselte a szakot: Bancsi Árpád István (tv. Baranyai Norbert – Takács Miklós), Baranyi Gergely (tv. Takács Miklós), Búdi Regina (tv. Maticsák Sándor), Kovács Emese (tv. Fehér Krisztina – Lapis József), Ládi Zsuzsa (tv. Fehér Krisztina), Nagy Máté András (tv. Tóth Valéria), Nyikos Mónika (tv. Takács Miklós), Veisz Betina (tv. Borbély Szilárd)

2012-ben a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet Juhász Géza-díját végzős hallgatónk, Porció Veronika vehette át.

A Csokonai Universitas Könyvtár sorozata bővült a következő könyvekkel: Fazakas Gergely Tamás: *Siralmas imádság és nemzeti önszemlélet. A lamentációs és penitenciás sírás a 17. század második felének magyar református imádságoskönyveiben*; Bodrogi Ferenc Máté: *Kazinczy arca és a csiszoltság nyelve. Egy önreprezentáció diszkurzív háttere*; Száraz Orsolya: *Paolo Segneri (1624-1694) és magyarországi recepciója*.

Idén több oktatónk is kitüntetésben részesítettek a következő díjakkal: Dr. Imre Mihály Tarnai Andor-díjat kapott, Dr. Bitskey István pedig Fraknoi Vilmos-díjat vehetett át a Pázmánnyal kapcsolatos kutatásaiért. Az Akadémikusok gyűlése 31 levelező tagot választott a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjává, köztük professor emeritusainkat, Dr. Bitskey Istvánt és Dr. Imre Lászlót.

Megjelent az *Alföld* könyvek sorozatban az Alföld Stúdió kritikus műhely legújabb generációjának antológiája *Otthonos idegenség* címmel, több volt hallgatónk és PhD-hallgatónk tanulmányával, Dr. Lapis József és Dr. Fodor Péter szerkesztésében.

IMPRESSZUM

Kiadja: Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet;
Magyar és Finnugor Nyelvtudományi Intézet

Felelős kiadó: Dr. Debreczeni Attila, egyetemi tanár és Dr. Hoffmann István, egyetemi tanár

Felelős szerkesztő: Dr. Fazakas Gergely Tamás; Főszerkesztő: Dr. Lapis József

Szerkesztő munkatársak: Baráth Nóra, Buljáki Alexandra, Éliás Alexandra, Farkas Evelin,
Nagy Nikolett, Ország Borbála, Pengő Ádám

Tördelő: Lovas Anett Csilla; Logó és a 3. oldali ábra: Nagy Nikolett

További információ, korábbi számok:

<http://irodalom.arts.unideb.hu>; <http://mnytud.arts.unideb.hu>